

ГАЙД ДЛЯ ОПИТУВАННЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Інтерв'юер! Скринінгові анкети заповнюються на кожного експерта!

1. Область дослідження:

1. Дніпропетровська
2. Львівська
3. Одеська
4. Миколаївська
5. Херсонська

2. Назва населеного пункту: _____

3. Назва району міста: _____

4. Тип закладу:

1. Обласний протитуберкульозний диспансер	Перевірте квоту! Повинен бути хоча б один спеціаліст вказаного закладу!
2. Центр СНІДу	
3. Обласна лікарня	
4. Районна поліклініка	

6. Посада експерта:

1. Сімейний лікар	Перевірте квоту! Повинен бути хоча б один зазначений спеціаліст! (завершіть інтерв'ю).
2. Фтизіатр	
3. Лікар Центру СНІДу (інфекціоніст або фтизіатр)	
4. Фтизіатр протитуберкульозного диспансеру	
5. Інша категорії медичних працівників	

Чи маєте Ви досвід лікування пацієнтів з:

7. МР ТБ

1. Так	<i>Поставте наступне запитання</i>
2. Ні	<i>Поставте наступне запитання / перевірте квоту / Повинен бути досвід лікування пацієнтів з МРТБ або генералізованим ТБ!</i>

8. Генералізованого ТБ?

1. Так	<i>Поставте наступне запитання</i>
2. Ні	<i>Поставте наступне запитання / перевірте квоту/ Повинен бути досвід лікування пацієнтів з МРТБ або генералізованим ТБ!</i>

Інтерв'юер! Якщо респондент відповів на запитання 7 та 8 «Ні», завершіть інтерв'ю! Якщо, хоча б в одному випадку, відповідь «Так», поставте наступне запитання. Перевірте квоти!

9. Назвіть, будь ласка, впродовж скількох останніх років Ви проводите діагностику та/або лікування пацієнтів з туберкульозом?

___ років

(Інтерв'юер! Якщо медичний працівник має стаж роботи у сфері діагностики/лікування пацієнтів з туберкульозом менше 2-х років, подякуйте, та завершіть інтерв'ю!)

Інтерв'юер! Тільки у випадку, якщо респондент відповідає усім критеріям включення у дослідження, зачитайте текст інформованої згоди (або передайте респонденту, щоб він прочитав згоду):

ПЕРЕД ПОЧАТКОМ ІНТЕРВ'Ю ЗАЧИТАЙТЕ РЕСПОНДЕНТУ ТА ПІДПИШІТЬ ТЕКСТ ІНФОРМОВАНОЇ ЗГОДИ.

БЛОК 1. ЗНАЙОМСТВО.

Дякую. Тепер давайте познайомимося. Мене звати _____. Представтесь, будь ласка та назвіть Вашу посаду. Скільки часу Ви працюєте на цьому місті роботи? Опишіть, будь ласка, чим Ви займаєтесь – що входить у Ваші професійні обов'язки? Скільки років загалом Ви працюєте у сфері протидії туберкульозу?

БЛОК 2. ДОСВІД РОБОТИ З ПАЦІЄНТАМИ З МРТБ

Загальна тема, про яку ми будемо з Вами говорити – діагностика мультирезистентного туберкульозу та генералізованих форм туберкульозу.

1. За даними статистики Україна входить до тридцяти країн з високим тягарем мультирезистентного туберкульозу в світі. Скажіть, будь ласка, з чим це може бути пов'язано?

Модераторе! За необхідності прозондуйте:

- Як впливають **особливості функціонування** медичної системи в Україні?
- Чи є якась **регіональна специфіка** поширення мультирезистентного туберкульозу? Яка саме? З чим вона пов'язана?

2. Як би Ви оцінили систему діагностики туберкульозу і зокрема мультирезистентного туберкульозу в Україні? А у Вашому регіоні? Поясніть свою оцінку.

3. Давайте тепер поговоримо про Ваш досвід роботи з пацієнтами з діагнозом мультирезистентний туберкульоз. Як часто Вам доводиться працювати з пацієнтами з таким діагнозом? Скільки серед Ваших пацієнтів з МРТБ? Розкажіть про Ваш досвід роботи з такими пацієнтами.

4. Розкажіть про Ваш досвід діагностики, обстеження пацієнтів з підозрою на туберкульоз. До яких етапів діагностики Ви залучені?

БЛОК 3. АЛГОРИТМИ ДІАГНОСТИКИ МРТБ

5. Зараз я хочу запитати Вас про алгоритм діагностики МРТБ у Вашому закладі. Умовно процес діагностики МРТБ можна розділити на два етапи – встановлення діагнозу туберкульозу, а потім виявлення резистентності до лікувальних препаратів. Давайте поговоримо про весь процес починаючи із обстеження і встановлення діагнозу туберкульоз. Спершу поговоримо про вперше виявлені випадки туберкульозу:

Модераторе! Під час обговорення нагадуйте, що мова йде про вперше виявлені випадки туберкульозу.

Уточніть у респондента:

- **У якому закладі розпочинається процес діагностики? У яких випадках процес починається з закладів первинної медичної допомоги? Чи є випадки, коли пацієнти звертаються одразу на вторинний (спеціалізований рівень)?**

- **Як відрізняється процедура у випадку пасивного виявлення (пацієнт самостійно звернувся з симптомами туберкульозу) чи активного виявлення (під час обстеження, флюорографії, анкетування)**

- **Які діагностичні процедури надаються на первинному рівні?**

- **Куди потім перенаправляють пацієнта?**

- **Які послуги надаються на вторинному (спеціалізованому рівні)?**

- **Яким чином організований процес проведення лабораторних обстежень? Консультації суміжних спеціалістів?**

- **Які лабораторні тести визначення чутливості до ліків застосовуються? Яка процедура їх проходження?**

- **За яких ситуацій пацієнта можуть перенаправити в інші заклади для проходження діагностики? В які саме? Для яких процедур діагностики?**

- **На якому етапі діагностики призначається лікування? У яких випадках схема лікування змінюється?**

6. А тепер розкажіть, будь ласка, як відбувається процедура діагностики МРТБ у випадку рецидиву туберкульозу.

Модераторе! За необхідності, задайте уточнюючі запитання з пункту 5.

7. А якщо говорити про випадки поновлення лікування після перерви – як відбувається процедура діагностики МРТБ?

Модераторе! За необхідності задайте уточнюючі запитання з пункту 5.

8. Тепер давайте більш детально поговоримо про схему перенаправлення пацієнтів при діагностиці туберкульозу і МРТБ. Розкажіть більш детально про схему перенаправлення пацієнтів між різними медичними закладами та медичними фахівцями під час діагностики МРТБ у Вашому закладі. З якого закладу починається процес діагностики...

Модераторе! Детально запитайте про кожен етап

- Скільки часу займає проходження цього етапу?
- Скільки часу проходить між направленням з одного закладу до звернення?
Від чого це залежить?
- Чи потребує пацієнт якихось додаткових ресурсів для того, щоб звернутись за перенаправленням – фінансових, соціального супроводу тощо?
- Чи відстежується доходження пацієнта до лікарів за перенаправленням?
Якщо так, то розкажіть як саме? Якщо ні – чому не відстежується?

9. Опишіть Ваш досвід співпраці з іншими спеціалістами під час процедури діагностики МРТБ

- зі спеціалістами з лабораторної діагностики під час встановлення діагнозу МРТБ
- з фахівцями інших лікарських спеціальностей
- лікарями первинної ланки (сімейними лікарями, терапевтами, педіатрами)

З якими труднощами Ви стикаєтесь при цьому?

Оцініть, будь ласка, ефективність такої співпраці? Поясніть свою оцінку

10. Давайте більш детально поговоримо про методи діагностики.

Зараз я передам Вам картку із переліком методів діагностики ТБ, відмітьте галочкою, будь ласка, ті, які доступні на базі Вашого закладу, а також ті, до яких Ви можете перенаправити пацієнтів, які звертаються до Вашого закладу.

Модераторе! Передайте респонденту Картку №1

Картка №1.

<i>Методи</i>	<i>Доступні у закладі</i>	<i>Доступні для перенаправлення пацієнтів</i>	<i>Не доступний</i>
Бактеріоскопічний метод			
Молекулярно-генетичні методи діагностики ТБ з використанням методу GeneXpert МТВ/RIF («Джин-експерт»)			
Молекулярно-генетичні методи діагностики ТБ з використанням методу лінійних проб («Хайн-тест»)			
Культуральні дослідження на рідкому поживному середовищі			
Культуральні дослідження			

на щільному поживному середовищі			
Гістологічне дослідження			
Торакоскопічне дослідження			
Інші методи ендоскопічної діагностики			
Комп'ютерна томографія			
Магнітно-резонансна томографія			
Інші методи			

Модераторе! Для кожного методу який доступний у закладі або для перенаправлення, уточнити:

Що Ви думаєте про кожен із відзначених методів? Розкажіть про кожен з методів:

- *Скільки часу займає проходження процедури?*
- *Скільки часу потрібно для встановлення результату?*
- *Які переваги використання саме такого методу?*
- *Які недоліки у порівнянні із іншими методами?*

Модераторе! Для кожного методу доступного у закладі уточнити:

- *Оцініть, наскільки ефективно використовується це метод у Вашому закладі? Чи дотримуються фахівці стандартних операційних процедур застосування цього методу?*

11. Скільки часу триває встановлення діагнозу МРТБ – від першого звернення за медичною допомогою до встановлення діагнозу? Розкажіть, будь ласка, по окремим етапам.

12. Скільки часу проходить між встановленням діагнозу і початком лікування? Розкажіть, будь ласка, від чого залежить цей часовий проміжок.

13. Наскільки ефективно організований процес обстеження і діагностики МРТБ у Вашому закладі? Що можна змінити, щоб покращити його ефективність?

БЛОК 4. БАР'ЕРИ ДОСТУПУ ДО ДІАГНОСТИКИ МРТБ ТА ПРИЧИНИ ПІЗНЬОГО ВИЯВЛЕННЯ МРТБ

14. Давайте поговоримо про труднощі, з якими можуть стикатись пацієнти під час проходження обстеження - діагностики МРТБ. На вашу думку, чому пацієнти не звертаються чи зволікають із зверненням за медичною допомогою? Зондувати всі спонтанні відповіді

Модераторе! Після отримання спонтанних відповідей уточнити:

- **Які є перешкоди з боку медичної системи?**
- **Які є перешкоди з боку самого пацієнта?**
- **Чи є відмінності між різними групами населення у швидкості звернення за медичною допомогою? Якщо так, то які саме?**

15. Які перешкоди чи труднощі можуть виникати під час процесу діагностики? Що може завадити пацієнту пройти процес діагностики повністю? Давайте поговоримо про окремі етапи процесу діагностики:

- **Звернення до закладів первинної медичної допомоги**
- **Перенаправлення до спеціалізованих закладів протитуберкульозної служби**
- **Звернення до фтизіатра**
- **Проходження лабораторних досліджень**
- **Призначення лікування**

Модераторе! По кожному етапу уточнити:

- **Які є перешкоди з боку медичної системи?**
- **Які є перешкоди з боку самого пацієнта?**

16. Чи є названі Вами бар'єри/перешкоди універсальними чи специфічними для:

- **певних груп ризику чи категорій населення, а саме: (Модераторе! Запитайте по кожній групі окремо):**
 - ✓ **сільські жителі**
 - ✓ **роми**
 - ✓ **внутрішні переселенці**
 - ✓ **люди, що живуть з ВІЛ**
 - ✓ **ті, хто зловживають алкоголем**
 - ✓ **споживачі наркотиків**
 - ✓ **безробітні**
 - ✓ **люди за межею бідності**
 - ✓ **люди без певного визначеного місця проживання**
 - ✓ **затримані та засуджені**
- **видів послуг (діагностики, лабораторної діагностики, лікування, відновлення лікування тощо)?**
- **людей різного віку (діти, доросле населення, літні люди)**
- **географічних територій**

Якщо є відмінності, розкажіть більш детально про кожну із них.

17. Що потрібно зробити для вирішення цих проблем, повного подолання, чи, принаймні, зменшення впливу цих перешкод? Розкажіть більш детально по кожній, визначеній Вами проблемі.

18. На Вашу думку, які заходи можуть мотивувати пацієнтів з підозрою на туберкульоз звертатись за медичною допомогою і пройти обстеження на МРТБ?

19. Наскільки в цілому процедура діагностики туберкульозу зручна для пацієнтів? Поясніть Вашу відповідь. Що може сприяти оптимізації процесу обстеження на туберкульоз, щоб він був більш зручним і простим для пацієнтів?

20. Що на Вашу думку може бути причиною пізнього виявлення МРТБ? Розкажіть більш детально. А яка основна причина пізнього виявлення і затримки початку лікування МРТБ?

21. Опишіть відомий Вам випадок швидкого початку і ефективного лікування МРТБ. Що на Вашу думку забезпечило позитивний результат?

22. Опишіть відомий Вам випадок пізнього початку лікування МРТБ, що призвело до несприятливих наслідків. Що на Вашу думку призвело до такого результату?

23. Як на Вашу думку можна оптимізувати, прискорити процес діагностики МРТБ у Вашому закладі?

БЛОК 5. ДОСВІД РОБОТИ З ПАЦІЄТАМИ З ГЕНЕРАЛІЗОВАНИМИ ФОРМАМИ ТУБЕРКУЛЬОЗУ

24. А тепер давайте поговоримо про Ваш досвід діагностики та лікування генералізованого туберкульозу. Перш за все хочу запитати – як Ви визначаєте цей термін? Які випадки зазвичай відносяться до генералізованого туберкульозу?

25. Які групи населення найчастіше зустрічаються серед пацієнтів з генералізованим туберкульозом? Які групи населення найбільш вразливі? Поясніть свою точку зору.

26. Давайте тепер поговоримо про Ваш досвід роботи з пацієнтами з генералізованими формами туберкульозу.

Як часто Вам доводиться працювати з пацієнтами з таким діагнозом? **З якими саме формами** генералізованого туберкульозу Вам доводилось працювати? Розкажіть про Ваш досвід роботи з такими пацієнтами.

27. Розкажіть про Ваш досвід діагностики генералізованого туберкульозу.

БЛОК 6. ДІАГНОСТИКА ГЕНЕРАЛІЗОВАНИХ ФОРМ ТБ

28. Зараз я хочу запитати Вас про алгоритм діагностики генералізованого ТБ у Вашому закладі. Давайте поговоримо про весь процес діагностики генералізованого ТБ, починаючи із обстеження і встановлення діагнозу туберкульоз. Спершу поговоримо про вперше виявлені випадки туберкульозу:

Модераторе! Під час обговорення нагадуйте, що мова йде про вперше виявлені випадки туберкульозу.

Уточніть у респондента:

- **У якому закладі розпочинається процес діагностики? У яких випадках процес починається з закладів первинної медичної допомоги? Чи є випадки, коли пацієнти звертаються одразу на вторинний (спеціалізований рівень)?**

- **Як відрізняється процедура у випадку пасивного виявлення (пацієнт самостійно звернувся з симптомами туберкульозу) чи активного виявлення (під час обстеження, флюорографії, анкетування)**

- **Які діагностичні процедури надаються на первинному рівні?**

- **Які фахівці вторинного і третинного рівня (гінекологи, ортопеди, хірурги тощо) найчастіше задіяні до процесу?**

- **Куди потім перенаправляють пацієнта?**

- **Які послуги надаються на вторинному (спеціалізованому рівні)?**

- **Яким чином організований процес проведення лабораторних і інструментальних обстежень? Консультації суміжних спеціалістів?**

- **За яких ситуацій пацієнта можуть перенаправити в інші заклади для проходження діагностики? В які саме? Для яких процедур діагностики?**

- **На якому етапі діагностики призначається лікування? У яких випадках схема лікування змінюється?**

29. Тепер давайте більш детально поговоримо про схему перенаправлення пацієнтів при діагностиці туберкульозу і генералізованого ТБ. Розкажіть більш детально про схему перенаправлення пацієнтів між різними медичними закладами та медичними фахівцями під час діагностики генералізованого ТБ у Вашому закладі. З якого закладу починається процес діагностики...

Модераторе! Детально запитайте про кожен етап:

- **Скільки часу займає проходження цього етапу?**

- **Скільки часу проходить між направленням з одного закладу до звернення? Від чого це залежить?**

- Чи потребує пацієнт якихось додаткових ресурсів для того, щоб звернутись за перенаправленням – фінансових, соціального супроводу тощо?
- Чи відстежується доходження пацієнта до лікарів за перенаправленням? Якщо так, то розкажіть, як саме? Якщо ні – чому не відстежується?

30. Опишіть Ваш досвід співпраці з іншими спеціалістами під час процедури діагностики генералізованого ТБ

- зі спеціалістами з лабораторної діагностики під час встановлення діагнозу МРТБ
- з фахівцями спеціалістами інших лікарських спеціальностей
- лікарями первинної ланки (сімейними лікарями, терапевтами, педіатрами)

З якими труднощами Ви стикаєтесь при цьому?

Оцініть, будь ласка ефективність такої співпраці? Поясніть свою оцінку

31. Скільки часу триває встановлення генералізованого ТБ – від першого звернення за медичною допомогою до встановлення діагнозу? Розкажіть, будь ласка, по окремим етапам.

32. Скільки часу проходить між встановленням діагнозу і початком лікування? Розкажіть, будь ласка, від чого залежить цей часовий проміжок.

33. Наскільки ефективно організований процес обстеження і діагностики генералізованого ТБ у Вашому закладі? Що можна змінити, щоб покращити його ефективність?

БЛОК 7. ПРИЧИНИ ПОШИРЕНОСТІ ГЕНЕРАЛІЗОВАНИХ ФОРМ ТБ

34. Що на Вашу думку може сприяти поширенню генералізованих форм туберкульозу?

Модераторе! За необхідності уточнити:

- Яка роль пізнього виявлення туберкульозу і затримки лікування?
- Яка роль ВІЛ інфекції?

35. Давайте поговоримо про труднощі, з якими можуть стикатись пацієнти під час проходження обстеження - діагностики генералізованого ТБ. На Вашу думку, чому пацієнти не звертаються, чи зволікають із зверненням за медичною допомогою? Зондувати всі спонтанні відповіді

Модераторе! Після отримання спонтанних відповідей уточнити:

- **Які є перешкоди з боку медичної системи?**
- **Які є перешкоди з боку самого пацієнта?**
- **Чи є відмінності між різними групами населення у швидкості звернення за медичною допомогою? Якщо так, то які саме?**

36. Які перешкоди чи труднощі можуть виникати під час процесу діагностики? Що може завадити пацієнту пройти процес діагностики повністю? Давайте поговоримо про окремі етапи процесу діагностики:

- **Звернення до закладів первинної медичної допомоги**
- **Перенаправлення до спеціалізованих закладів протитуберкульозної служби**
- **Звернення до фтизіатра**
- **Проходження лабораторних досліджень**
- **Призначення лікування**

Модераторе! По кожному етапу уточнити:

- **Які є перешкоди з боку медичної системи?**
- **Які є перешкоди з боку самого пацієнта?**

37. Чи є названі Вами бар'єри/перешкоди універсальними чи специфічними для:

- **певних груп ризику чи категорій населення, а саме: (Модераторе! Запитайте по кожній групі окремо):**

- ✓ **сільські жителі**
- ✓ **роми**
- ✓ **внутрішні переселенці**
- ✓ **люди, що живуть з ВІЛ**
- ✓ **ті, хто зловживають алкоголем**
- ✓ **споживачі наркотиків**
- ✓ **безробітні**
- ✓ **люди за межею бідності**
- ✓ **люди без певного визначеного місця проживання**
- ✓ **затримані та засуджені**

- **видів послуг (діагностики, лабораторної діагностики, лікування, відновлення лікування тощо)?**

- **людей різного віку (діти, доросле населення, літні люди)**
- **географічних територій**

Якщо є відмінності, розкажіть більш детально про кожну із них.

38. Що потрібно зробити для вирішення цих проблем, повного подолання, чи, принаймні, зменшення впливу цих перешкод? Розкажіть більш детально по кожній, визначеній Вами проблемі.

39. На Вашу думку, які заходи можуть мотивувати пацієнтів з підозрою на туберкульоз звертатись за медичною допомогою і пройти обстеження на генералізований ТБ?

40. Наскільки в цілому процедура діагностики туберкульозу зручна для пацієнтів? Поясніть Вашу відповідь. Що може сприяти оптимізації процесу обстеження на туберкульоз, щоб він був більш зручним і простим для пацієнтів?

41. Що на Вашу думку може бути причиною пізнього виявлення генералізованого ТБ? Розкажіть більш детально. А яка основна причина пізнього виявлення і затримки початку лікування генералізованого ТБ?

42. Опишіть відомий Вам випадок швидкого початку і ефективного лікування генералізованого ТБ. Що на Вашу думку забезпечило позитивний результат.

43. Опишіть відомий Вам випадок пізнього початку лікування генералізованого ТБ, що призвело до несприятливих наслідків. Що на Вашу думку призвело до такого результату?

44. Як на Вашу думку можна оптимізувати, прискорити процес діагностики генералізованого ТБ у Вашому закладі?

БЛОК 8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ АЛГОРИТМІВ ВИЯВЛЕННЯ МР ТБ ТА ПЛАН ЗАХОДІВ ПО УСУНЕННЮ ПРИЧИН ПІЗЬОГО ВИЯВЛЕННЯ МР ТБ І ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ТУБЕРКУЛЬОЗУ

45. Як Ви думаєте, яким чином можна оптимізувати алгоритми виявлення МРТБ? Генералізованого туберкульозу? Чому Ви вважаєте саме так?

46. Щоб Ви порекомендували для усунення причин запізнення діагностики МРТБ?

47. Чи має значення залучення немедичних служб, неурядових організацій, спільнот? У чому може полягати їхня роль?

48. Яка роль у вчасному встановленні діагнозу самого хворого та його близьких?

49. Які заходи можна впровадити для зменшення поширеності генералізованих форм туберкульозу:

✓ на рівні Вашого закладу?

✓ на рівні міста?

✓ на рівні країни в цілому?

Кого потрібно залучити до цього процесу (неурядові організації, представники спільнот, інших медичних працівників – яких самих?)

Можливо Ви ще щось хотіли б додати до теми нашого дослідження?

Дякуємо Вам за участь у дослідженні!